

Vēlētāju līdzdalību ietekmējošie faktori pašvaldību vēlēšanās

Latvijas iedzīvotāju aptauja

2005.gada 13.-21.marts

Saturs

Aptaujas tehniskā informācija	3
Terminu skaidrojums.....	4
Galvenie secinājumi.....	5
1. Piedalīšanās pašvaldību vēlēšanās: iemesli	6
2. Problēmas, kas saistītas ar vēlētāju reģistrācijas kārtību	12
3. Problēmas, kas saistītas ar vēlēšanu iecirkņa darbu	14
4. Informācija TV un radio par balsošanas kārtību	15
5. Ieteikumi vēlēšanu organizācijas uzlabošanai	17
6. Uzskati par politisko aģitāciju vēlēšanu dienā	19
Aptaujā izmantotā anketa	21

Aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1002 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā un nacionālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (112 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 13.03.2005. līdz 21.03.2005.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 01.01.05.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	32.6	32.7	32.7
Vidzeme	23.1	23.9	23.9
Kurzeme	13.4	13.2	13.2
Zemgale	14.8	14.6	14.6
Latgale	16.2	15.7	15.7

DZIMUMS

Vīrieši	46.6	46.5	46.5
Sievietes	53.4	53.5	53.5

TAUTĪBA

Latvieši	59.3	56.5	56.5
Citi	40.7	43.5	43.5

VECUMS

18 - 24 g.v.	14.2	14.7	14.7
25 - 34 g.v.	17.1	18.8	18.8
35 - 44 g.v.	20.2	19.3	19.3
45 - 54 g.v.	19.7	18.5	18.5
55 – un vairāk	28.9	28.7	28.7

STATUSS

Strādājošie	59.8	59.5
Nestrādājošie	40.2	40.5

IZGLĪTĪBA

Pamata	14.2	14.2
Vidējā, vidējā speciālā	67.1	67.2
Augstākā	18.8	18.6

PILSONĪBA

LR pilsoņi	78.9	77.6
Respondenti bez LR pilsonības	21.1	22.4

Dati tika pakļauti svēršanas procedūrai

Piezīme: Atskaitē analizēti dati par LR pilsoņu kopumu

Terminu skaidrojums

IZLASE

Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis

APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS

Rīga – Rīgas pilsēta.

Cita pilsēta – Daugavpils, Liepāja, Jelgava, Ventspils, Rēzekne, Jūrmala, rajonu centri, citas pilsētas.

Lauki – pagasti, lauku viensētas.

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība – respondents ar pamata vai nepabeigtu vidējo izglītību.

Vidējā, vidējā speciālā – respondents ar vispārējo vidējo izglītību, vidējo speciālo izglītību vai nepabeigtu augstāko izglītību.

Augstākā – respondents ar augstāko izglītību.

NODARBINĀTĪBAS SEKTORS

Valsts sektors – respondenti, kuri strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu.

Privātais sektors – respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu.

Nestrādā – respondenti: mājsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki.

Cits – respondenti, kuriem ir gadījuma darbi, strādā apmaksātu darbu sabiedriskās organizācijās, kā arī tie respondenti, kuri nezināja konkrētu nodarbinātības sektoru.

PAMATNODARBOŠANĀS

Vadītājs – augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs: uzņēmuma, firmas, organizācijas, nodaļas vadītājs, vadošais speciālists uzņēmumā, iestādē.

Speciālists, ierēdnis – ierēdnis vai darbinieks valsts, pašvaldību iestādē vai privātā uzņēmumā; nestrādā fizisku darbu.

Strādnieks – ierindas darbinieks rūpniecībā, celtniecībā, lauksaimniecībā, tirdzniecībā, apkalpojošajā sfērā, sabiedriskajā ēdināšanā; strādā fizisku darbu.

Zemnieks – persona, kas strādā sev piederošā lauku saimniecībā.

Individuālais darbs – pats sev darba devējs, arī profesionāls speciālists (advokāts, ārsts u.tml.), uzņēmuma īpašnieks.

Pensionārs – persona, kas ir pensijā un nestrādā algotu darbu, arī invaliditātes pensionārs.

Skolnieks, students – persona, kas mācās dienas nodaļā kādā no mācību iestādēm.

Mājsaimniece – persona, kas ir mājsaimnieks vai mājsaimniece un pašlaik nestrādā algotu darbu; arī ja atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Bezdarbnieks – persona, kas ir darba spējīgā vecumā un nekur nestrādā.

IENĀKUMU LĪMENIS

Vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī, ieskaitot visus ienākumus (algas, stipendijas, pabalstus, pensijas u.t.t.) pēc nodokļu nomaksas

Zemi – līdz Ls45

Vidēji zemi – no Ls46 līdz Ls65

Vidēji – no Ls66 līdz Ls85

Vidēji augsti – no Ls86 līdz Ls120

Augsti – Ls121 un vairāk.

Galvenie secinājumi

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, galvenie iemesli, kāpēc LR pilsoņi piedalījās pašvaldību vēlēšanās, ir saistīti ar uzskatu, ka piedalīšanās ir katra pilsoņa pienākums, vēlmi atbalstīt kādu noteiktu partiju, sarakstu vai kandidātu, kā arī ar cerībām uz labāku nākotni.

Atbildot uz jautājumu par to, kāpēc nepiedalījās pašvaldību vēlēšanās, balsstiesīgie Latvijas iedzīvotāji galvenokārt minējuši iemeslus, kas saistīti ar vilšanos politikā – aptaujātie norādījuši, ka viņiem nav ticības, uzticēšanās nevienam, viņi nav zinājuši, par ko balsot, vai nav bijuši pieņemami saraksti vai kandidāti, par ko balsot, viņi neredz jēgu dalībai vēlēšanās.

Aptaujas dati liecina, ka vairāk nekā 4/5 balsstiesīgo (86%) pašvaldību vēlēšanās nav saskārušies ar problēmām, kas saistītas ar vēlēšanu reģistrācijas kārtību. To, ka nav saņēmuši sev adresētu paziņojumu par reģistrāciju pašvaldību vēlēšanām, atzīmēja 3% aptaujāto, bet citus iemeslus minēja mazāk nekā 1% respondentu.

Lielākā daļa (93%) no iedzīvotājiem, kuri piedalījās pašvaldību vēlēšanās, arī norādījuši, ka nav saskārušies ar problēmām, kas saistītas ar vēlēšanu iecirkņu darbu.

Raksturojot CVK sagatavoto informatīvo pasākumu par balsošanas kārtību atpazīstamību, jāatzīmē, ka 67% aptaujāto LR pilsoņu atbildēja, ka pirms pašvaldību vēlēšanām ir pamanījuši CVK sagatavotos animācijas klipus televīzijā, un 60% norādīja, ka ir pamanījuši informāciju (reklāmu) radio.

Lūgti norādīt uz nepieciešamajiem uzlabojumiem vēlēšanu organizācijā, vairāk nekā puse iedzīvotāju atturējās izteikt priekšlikumus vēlēšanu organizācijas uzlabošanai – 14% LR pilsoņu norādīja, ka *'viss bija/ ir labi, viss apmierina'*, 17% atbildēja, ka *'nav ieteikumu, nevajag neko mainīt'*, un vēl 27% atzīmēja, ka *'nezina'*, ko vajadzētu uzlabot vēlēšanu organizācijā. Biežāk minētie ieteikumi saistīti ar to, lai vēlētajiem netiktu piesaistīti konkrētam vēlēšanu iecirknim, nepieciešamību pēc informācijas par partijām, deputātu kandidātiem un aicinājumu ierobežot politisko reklāmu, aģitāciju.

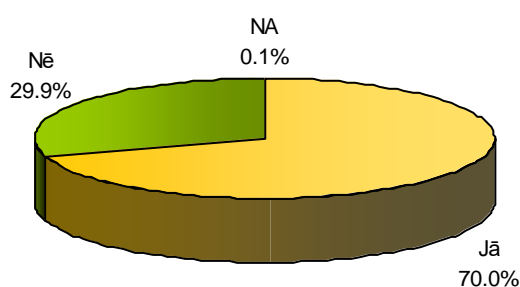
Runājot par politisko aģitāciju vēlēšanu dienā, 37% Latvijas iedzīvotāju norādījuši, ka *'ir jāsauglabā esošā kārtība, un jauni ierobežojumi nav jānosaka'*. Tomēr jāatzīmē, ka vairāk nekā 1/4 respondentu, runājot par aģitāciju vēlēšanu dienā, puda atbalstu tādiem ierobežojumiem kā *'ir jāaizliedz politiskā reklāma masu informācijas līdzekļos'* (30%), un *'ir jāaizliedz jebkāda veida aģitācija masu informācijas līdzekļos'* (28%).

1. Piedalīšanās pašvaldību vēlēšanās: iemesli

Latvijas iedzīvotāju aptaujā, kas tika veikta uzreiz pēc pašvaldību vēlēšanām (aptaujas laiks: 13.-21.marts), respondentiem tika lūgts atzīmēt, vai viņi piedalījās šajās vēlēšanās, kā arī raksturot iemeslus, kāpēc viņi piedalījās vai, attiecīgi, nepiedalījās pašvaldību vēlēšanās.

Dati par LR pilsoņu atbildēm uz jautājumu 'Vai Jūs piedalījāties pašvaldību vēlēšanās, kas notika 2005.gada 12.martā?' apkopoti nākamajā grafikā.

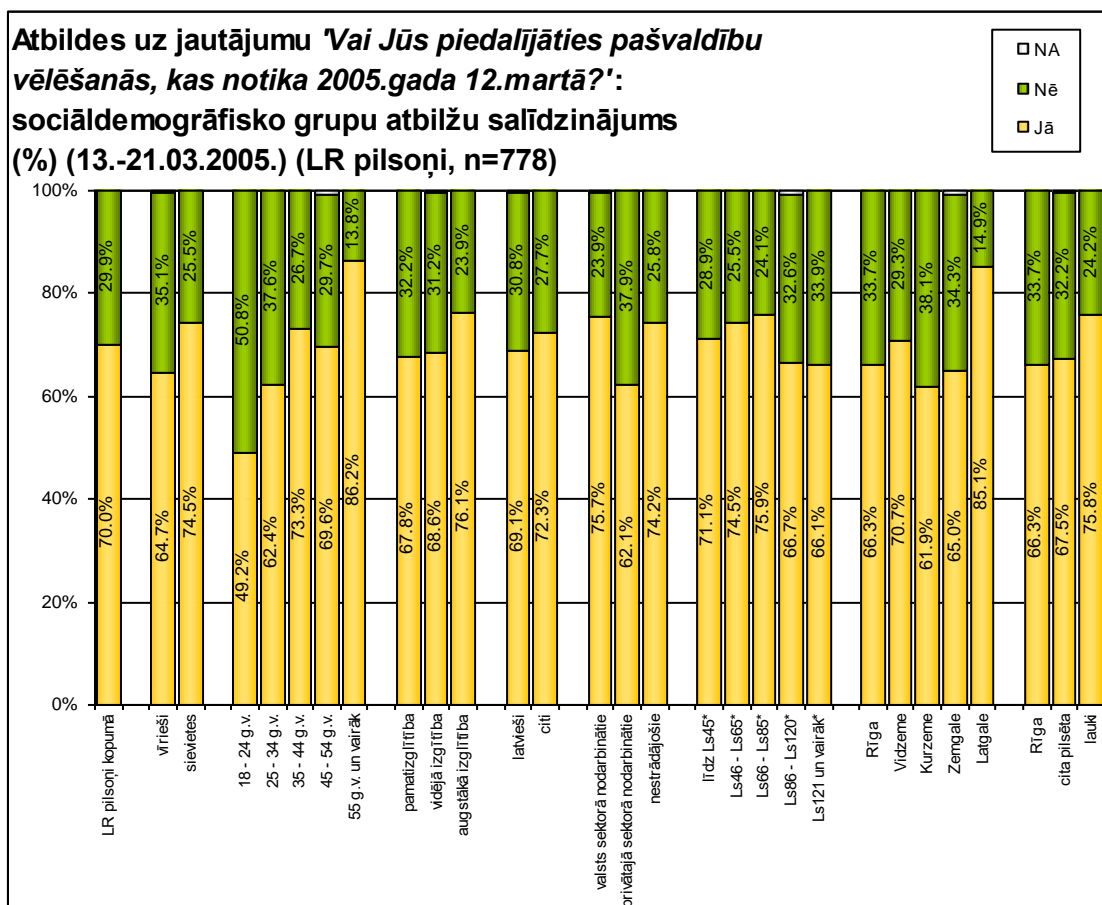
Atbildes uz jautājumu 'Vai Jūs piedalījāties pašvaldību vēlēšanās, kas notika 2005.gada 12.martā?' (%) (13.-21.03.2005.) (LR pilsoņi, n=778)

Atbildot uz jautājumu par piedalīšanos vēlēšanās, 70% aptaujāto LR pilsoņu norādīja, ka ir piedalījušies pašvaldību vēlēšanās, kas notika 2005.gada 12.martā, bet 30% respondentu atzina, ka tajās nav piedalījušies.

Saskaņā ar CVK datiem, pašvaldību vēlēšanās piedalījās 52.85% balsstiesīgo Latvijas iedzīvotāju. Jāatzīmē, ka arī agrāk veiktajos pētījumos vērojams, ka uz savu līdzdalību vēlēšanās norāda lielāks iedzīvotāju īpatsvars nekā faktiski ir piedalījušies. Iespējamie datu atšķirības iemesli – gan tas, ka daļa cilvēku negrib atzīt, ka nav piedalījušies vēlēšanās, gan arī tas, ka iedzīvotāji, kuri nepiedalās vēlēšanās, iespējams, retāk piekrīt atbildēt uz aptaujas jautājumiem.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par dažādu sociāldemogrāfisko grupu atbildēm uz jautājumu 'Vai Jūs piedalījāties pašvaldību vēlēšanās, kas notika 2005.gada 12.martā?'

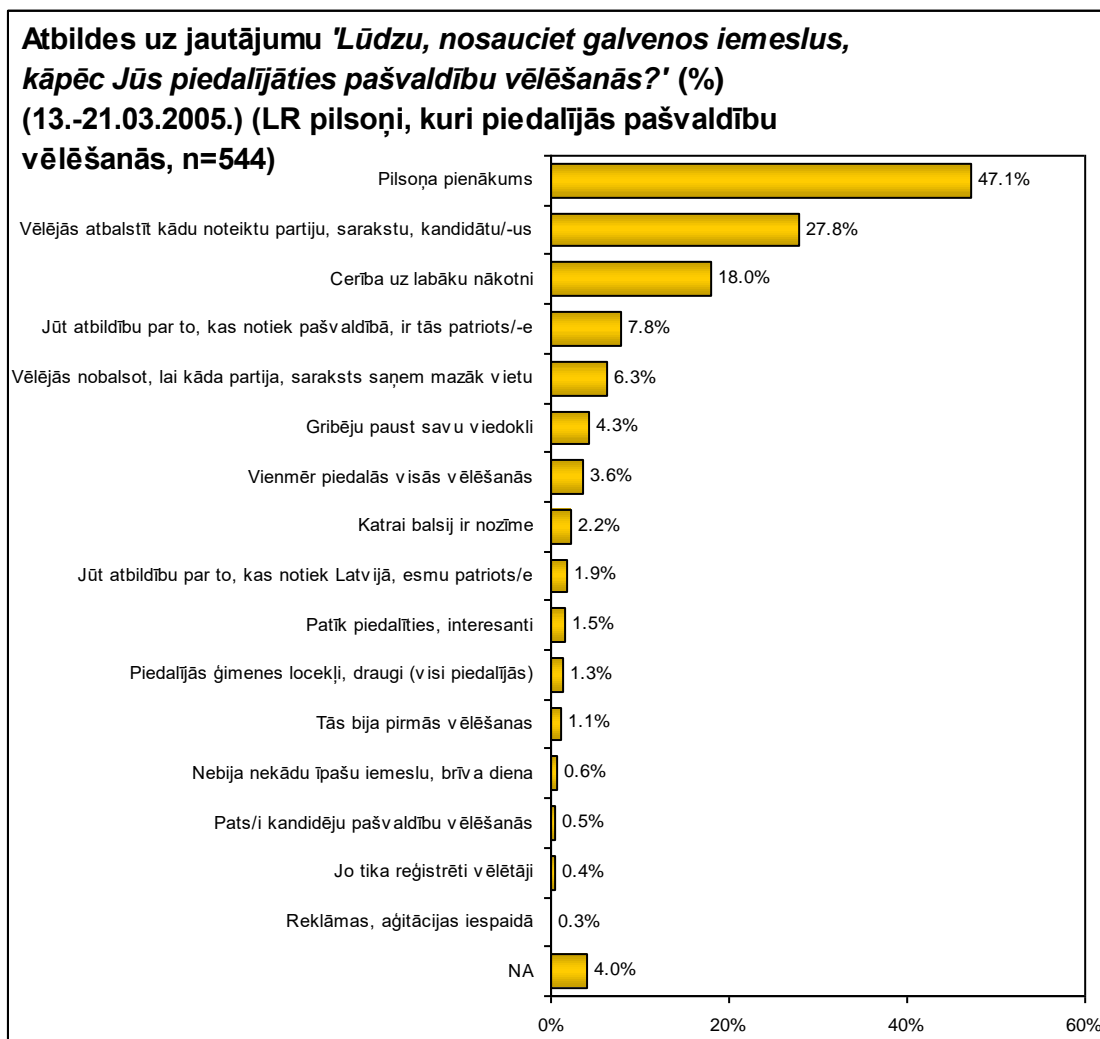
*Mēneša vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli.

Analizējot atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās, var konstatēt, ka biežāk nekā caurmērā to, ka ir piedalījušies pašvaldību vēlēšanās, norādījuši iedzīvotāji vecumā no 35 līdz 44 gadiem (73%) un tie, kuri vecāki par 55 gadiem (86%), sievietes (75%), respondenti ar augstāko izglītību (76%), valsts sektorā nodarbinātie (76%), nestrādājošie (74%), aptaujātie, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī ir robežās no Ls46 līdz Ls65 (75%) vai no Ls66 līdz Ls85 (76%), respondenti Latgalē (85%), kā arī lauku apvidos dzīvojošie (76%).

To, ka nav piedalījušies pašvaldību vēlēšanās, biežāk nekā caurmērā atzīmējuši aptaujātie vecumā no 18 līdz 24 gadiem (51%) un no 25 līdz 34 gadiem (38%), vīrieši (35%), privātajā sektorā nodarbinātie (38%), iedzīvotāji, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī pārsniedz Ls121 (34%), Rīgā (34%), Kurzemē (38%) un Zemgalē (34%) dzīvojošie.

Balsstiesīgajiem Latvijas iedzīvotājiem aptaujas ietvaros tika lūgts atbildēt uz jautājumu *'Lūdzu, nosauciet galvenos iemeslus, kāpēc Jūs piedalījāties / nepiedalījāties pašvaldību vēlēšanās?'* Jāatzīmē, ka šis bija t.s. 'atvērtais' jautājums – respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, viņi brīvi formulēja savas atbildes, kas datu analīzes laikā tika apkopotas lielākās grupās.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par to LR pilsoņu atbildēm, kuri norādīja, ka ir **piedalījušies pašvaldību vēlēšanās**.

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Raksturojot atbildes, jāatzīmē, ka līdzdalība pašvaldību vēlēšanās visbiežāk (47%) tika pamatota, norādot, ka tas ir katra pilsoņa pienākums. Otrs biežāk minētais iemesls ir vēlme atbalstīt kādu noteiktu partiju, sarakstu vai kandidātu (28%), un jāpiebilst, ka 6% aptaujāto arī norādījuši, ka vēlējušies, lai kāda viņiem nepieņemama partija vai kandidāti saņemtu mazāk vietu. Gandrīz 1/5 LR pilsoņu (18%) arī atzīmēja, ka piedalījušies pašvaldību vēlēšanās ar cerību uz labāku nākotni, un vēl 8% norādīja, ka viņi jūt atbildību par to, kas notiek viņu pašvaldībā, ir savas pilsētas, pagasta vai novada patrioti.

Aptaujas dati par 5 biežāk minētajiem iemesliem tiks analizēti detalizētāk, norādot, kurās sociāldemogrāfiskajās grupās tie minēti biežāk nekā caurmērā.

LR pilsoņi, pamatojot savu līdzdalību pašvaldību vēlēšanās, visbiežāk (47%) minējuši to, ka piedalīšanās vēlēšanās ir 'pilsoņa pienākums'. Biežāk nekā caurmērā šādu atbildi snieguši respondenti vecumā no 18 līdz 24 gadiem (50%) un no 25 līdz 34 gadiem (51%), iedzīvotāji ar pamatizglītību (55%), aptaujātie, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī ir robežās no Ls46 līdz Ls65 (54%), aptaujas dalībnieki Latgalē (52%), kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie (51%).

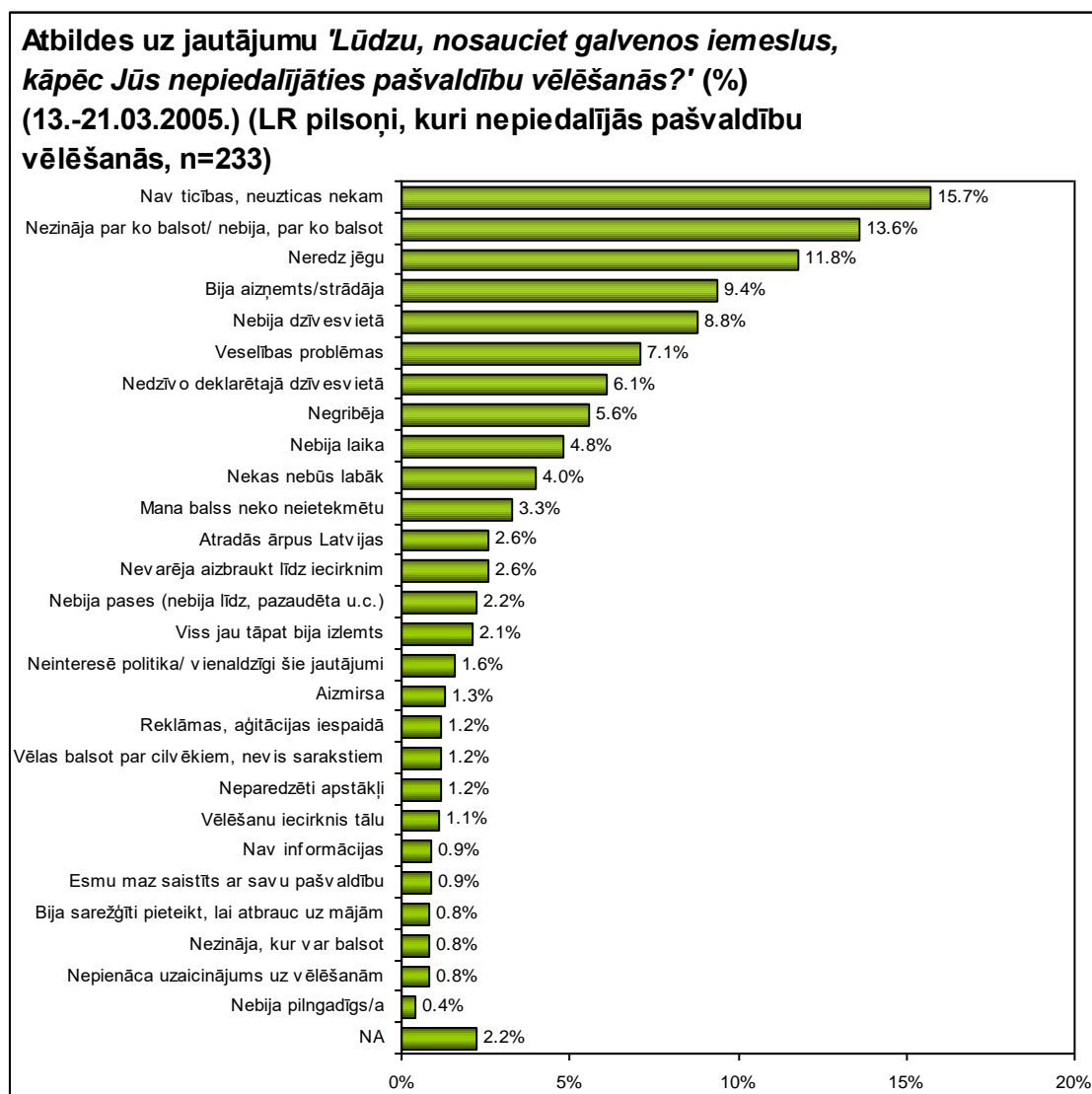
Vairāk nekā 1/4 no balsstiesīgajiem, kuri piedalījās pašvaldību vēlēšanās, norādīja, ka viņi 'vēlējušies atbalstīt kādu noteiktu partiju, sarakstu, kandidātu/-us' (28%). Iedzīvotāji atzīmējuši, ka vēlējušies atbalstīt partiju vai sarakstu, kas viņiem simpatizē, atbalstījuši pie varas esošos deputātus vai sev pazīstamus cilvēkus u.tml. Biežāk nekā caurmērā šo iemeslu minējuši aptaujātie vecumā no 18 līdz 24 gadiem (33%) un no 25 līdz 44 gadiem (32%), respondenti ar augstāko izglītību (32%), privātajā sektorā nodarbinātie (32%), iedzīvotāji, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī pārsniedz Ls121 (33%), aptaujas dalībnieki Zemgalē (39%), kā arī lauku apvidos dzīvojošie (31%).

Trešais biežāk minētais (18%) iemesls ir 'cerība uz labāku nākotni' – cilvēki norādījuši, ka piedalījušies vēlēšanās ar cerību, ka tiks uzlabota situācija viņu pilsētā vai pagastā, samazināts bezdarbs, salaboti ceļi u.t.t. Biežāk nekā caurmērā to, ka piedalījušies vēlēšanās, cerot uz labāku nākotni, atzīmējuši iedzīvotāji vecumā no 35 līdz 44 gadiem (21%), citu tautību pārstāvji (25%), aptaujātie, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī nepārsniedz Ls45 (28%), respondenti Kurzemē (31%) un Latgalē (26%), kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie (24%).

To, ka 'jūt atbildību par pašvaldībā notiekošo, ir tās patriots/-e', norādīja 8% aptaujas dalībnieku. Šo iemeslu līdzdalībai pašvaldību vēlēšanās biežāk nekā caurmērā minējuši iedzīvotāji ar augstāko izglītību (11%), valsts sektorā nodarbinātie (12%), respondenti Vidzemē (15%), kā arī lauku apvidos dzīvojošie (12%).

Raksturojot iemeslus līdzdalībai pašvaldību vēlēšanās, to, ka 'vēlējušies nobalsot, lai kāda partija, saraksts saņem mazāk vietu', atzīmēja 6% balsstiesīgo. Respondenti norādījuši, ka vēlas, lai netiktu ievēlētas vai nu kreisās, vai labējās partijas, vai arī līdz šim pie varas esošās partijas. Nedaudz biežāk nekā caurmērā šo iemeslu minējuši Kurzemē dzīvojošie (9%).

Nākamajā grafikā apkopoti dati par to LR pilsoņu atbildēm, kuri atzīmēja, ka pašvaldību vēlēšanās nav piedalījušies.

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Atbildot uz jautājumu par to, kāpēc nepiedalījās pašvaldību vēlēšanās, balsstiesīgie Latvijas iedzīvotāji galvenokārt minējuši iemeslus, kas saistīti ar vilšanos politikā – aptaujātie norādījuši, ka viņiem nav ticības, uzticēšanās nevienam (16%), viņi nav zinājuši, par ko balsot, vai nav bijuši pieņemami saraksti vai kandidāti (14%), viņi neredz jēgu dalībai vēlēšanās (12%).

Gandrīz 1/10 respondentu atzīmēja, ka viņi bijuši aizņemti, strādājuši (9%) vai nav bijuši dzīvesvietā (9%), un jāpiebilst, ka vēl 6% aptaujas dalībnieku norādīja, ka viņi nedzīvo savā deklarētajā dzīvesvietā, tādēļ nav piedalījušies vēlēšanās.

Dati par 5 biežāk minētajiem iemesliem tiks analizēti detalizētāk, norādot, kurās sociāldemogrāfiskajās grupās tie minēti biežāk nekā caurmērā (tiesa, nelielā respondentu skaita dēļ jāreķinās ar lielāku statistisko kļūdu).

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, 16% balsstiesīgo atbildēja, ka pašvaldību vēlēšanās nepiedalījās tāpēc, ka 'nav ticības, neuzticas nekam'.

Respondenti norādīja, ka netic iespējai, ka pēc vēlēšanām kaut kas mainīsies, viņi neuzticas partijām, politiķiem, deputātu kandidātiem. Biežāk nekā caurmērā to, ka *'nav ticības, neuzticas nekam'*, atzīmējuši aptaujātie vecumā no 35 līdz 44 gadiem (25%) un no 45 līdz 54 gadiem (30%), iedzīvotāji, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī nepārsniedz Ls45 (26%), respondenti Kurzemē (25%), kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie (19%).

To, ka *'nezināja par ko balsot/ nebija, par ko balsot'*, norādīja 14% no LR pilsoņiem, kuri nepiedalījās pašvaldību vēlēšanās. Aptaujātie minējuši, ka nav varējuši izlemt, par ko balsot, kā arī to, ka nav bijuši viņiem pieņemami saraksti vai kandidāti, par ko balsot. Šo iemeslu biežāk nekā caurmērā norādījuši iedzīvotāji, kuri vecāki par 55 gadiem (17%), nestrādājošie (19%), aptaujas dalībnieki, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī nepārsniedz Ls45 (19%), Rīgā (20%) un Latgalē (18%) dzīvojošie.

Raksturojot iemeslus, kāpēc nepiedalījās pašvaldību vēlēšanās, 12% respondentu atzīmēja, ka *'neredz jēgu'* vēlēšanām vai savai dalībai tajās. Biežāk nekā caurmērā to minēja iedzīvotāji vecumā no 35 līdz 44 gadiem (23%), aptaujātie, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli ir mēnesī ir robežās no Ls86 līdz Ls120 (17%), respondenti Kurzemē (18%) un Zemgalē (18%), kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie (16%).

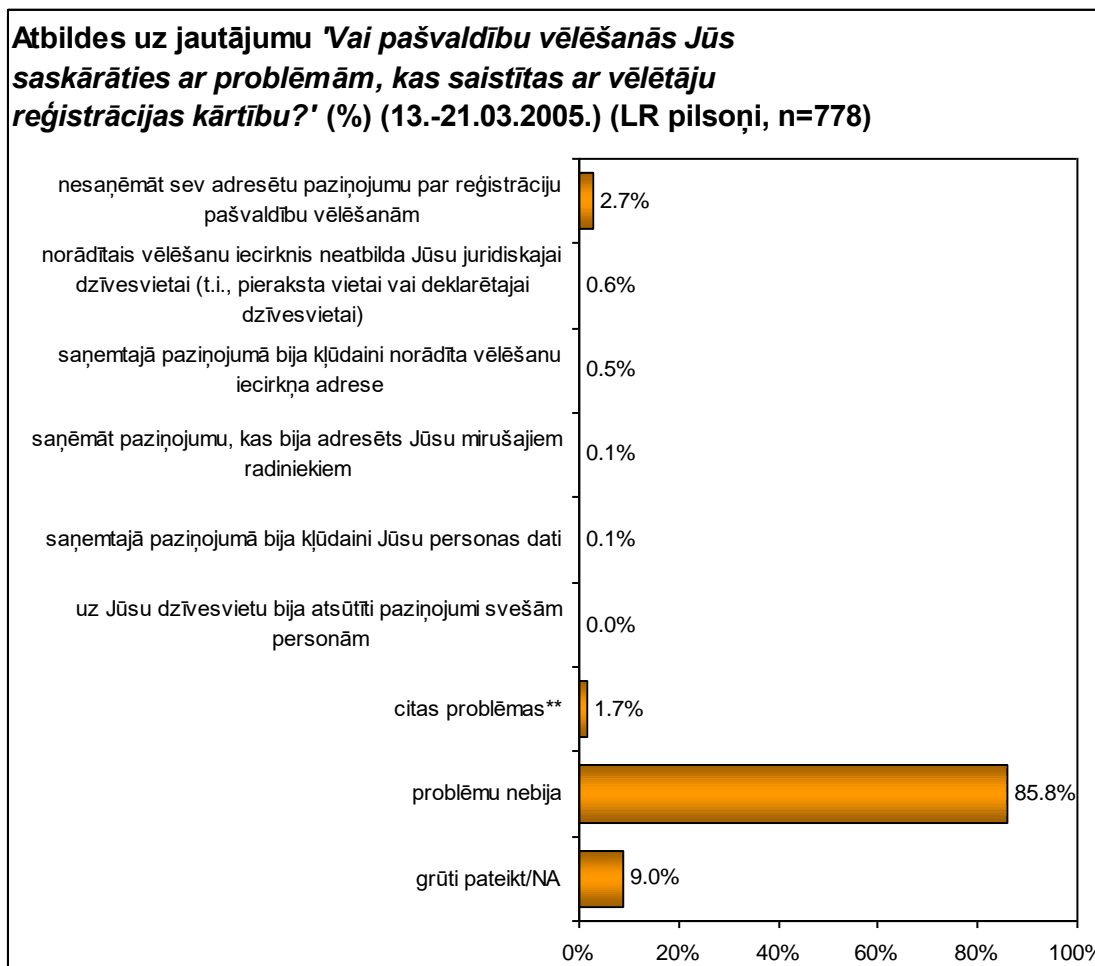
Aptaujas dati liecina, ka 9% iedzīvotāju vēlēšanās nav piedalījušies tāpēc, ka *'bija aizņemti/ strādāja'*. Šo iemeslu biežāk nekā caurmērā norādījuši respondenti vecumā no 18 līdz 24 gadiem (16%), citu tautību pārstāvji (17%) un privātajā sektorā nodarbinātie (16%).

Gandrīz 1/10 no balsstiesīgajiem (9%), kuri nepiedalījās pašvaldību vēlēšanās, atbildēja, ka vēlēšanu laikā *'nebija dzīvesvietā'* – izbraukuši ārpus pilsētas, bijuši ciemos u.c. Biežāk nekā caurmērā to minējuši aptaujātie vecumā no 35 līdz 44 gadiem (14%), citu tautību pārstāvji (13%), iedzīvotāji, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī ir robežās no Ls66 līdz Ls85 (19%) un Vidzemē dzīvojošie (13%).

2. Problēmas, kas saistītas ar vēlēšanu reģistrācijas kārtību

Aptaujas ietvaros balsstiesīgajiem Latvijas iedzīvotājiem tika lūgts atbildēt uz jautājumu *'Vai pašvaldību vēlēšanās Jūs saskāraties ar problēmām, kas saistītas ar vēlēšanu reģistrācijas kārtību?'*

Nākamajā grafikā apkopoti dati par LR pilsoņu atbildēm.

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā *'Citas problēmas'* minēts: *'atsūtīja 2 dažādus paziņojumus'* (minēts 1 reizi); *'balsošanas iecirknis bija tālu no pastāvīgās dzīves vietas'* (minēts 1 reizi); *'nebija norādes, ka tur ir vēlēšanu iecirknis, kā tikt līdz iecirknim'* (minēts 1 reizi); *'nepietiekoši vēlēšanu iecirkņi'* (minēts 1 reizi); *'nepiedalījās vēlēšanās'* (minēts 10 reizes).

Pētījuma rezultāti liecina, ka vairāk nekā 4/5 balsstiesīgo (86%) pašvaldību vēlēšanās nav saskārušies ar problēmām, kas saistītas ar vēlēšanu reģistrācijas kārtību.

To, ka nav saņēmuši sev adresētu paziņojumu par reģistrāciju pašvaldību vēlēšanās, atzīmēja 3% aptaujāto, bet citus iemeslus minēja mazāk nekā 1% respondentu.

Analizējot iedzīvotāju atbildes atkarībā no viņu atbildēm par līdzdalību vēlēšanās, jāsecina, ka no LR pilsoņiem, kuri pašvaldību vēlēšanās piedalījās, 96% atzīmēja atbildi *'problēmu nebija'*, bet no tiem, kuri vēlēšanās nepiedalījās, to norādīja tikai 62% (jāpiebilst, ka grupā, kas pašvaldību

vēlēšanās nepiedalījās, atbildi *'grūti pateikt'* minēja 29%, bet grupā, kas piedalījās – 1%).

Raksturojot aptaujas datus, jāatzīmē, ka visās analizētajās sociāldemogrāfiskajās grupās atbildi *'problēmu nebija'* norādīja vairāk nekā 75% aptaujāto. Biežāk nekā caurmērā to minēja iedzīvotāji, kuri vecāki par 55 gadiem (92%), respondenti ar pamatizglītību (90%), citu tautību pārstāvji (89%), aptaujas dalībnieki, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī nepārsniedz Ls45 (90%), un Latgalē dzīvojošie (92%).

Salīdzinot situāciju reģionos, var konstatēt, ka Rīgā dzīvojošie nedaudz biežāk nekā respondenti citos reģionos norādījuši, ka *'nesaņēma sev adresētu paziņojumu par reģistrāciju pašvaldību vēlēšanām'* vai *'norādītais vēlēšanu iecirknis neatbilda juridiskajai dzīvesvietai'* (tiesa, šīs problēmas norādīja neliels skaits aptaujāto, līdz ar to viennozīmīgus secinājumus izdarīt nevar).

3. Problēmas, kas saistītas ar vēlēšanu iecirkņa darbu

Aptaujas dalībniekiem, kuri atbildēja, ka ir piedalījušies pašvaldību vēlēšanās, tika lūgts arī raksturot, vai viņi vēlēšanās saskārās ar problēmām, kas saistītas ar vēlēšanu iecirkņu darbu.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu 'Vai pašvaldību vēlēšanās Jūs saskārāties ar problēmām, kas saistītas ar vēlēšanu iecirkņa darbu?' grupā, kas norādīja, ka ir piedalījušies pašvaldību vēlēšanās.

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'Citas problēmas' minēts: 'īss darba laiks - iepriekšējā balsošanā' (minēts 1 reizi); 'komisija netika mainīta' (minēts 1 reizi); 'loti šauras telpas - vēlētot iepriekš' (minēts 1 reizi); 'mājas balsošanā - 3 cilvēki skatās uz pirkstiem' (minēts 1 reizi); 'nebija pildspalvas pietiekošā daudzumā' (minēts 1 reizi); 'saraksti bija bez numuriem' (minēts 1 reizi).

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, 93% no balsstiesīgajiem, kuri piedalījās pašvaldību vēlēšanās, nav saskārušies ar problēmām, kas saistītas ar vēlēšanu iecirkņu darbu. Jāatzīmē, ka visās analizētajās sociāldemogrāfiskajās grupās atbildi 'problēmu nebija' atzīmēja vairāk nekā 85% aptaujāto

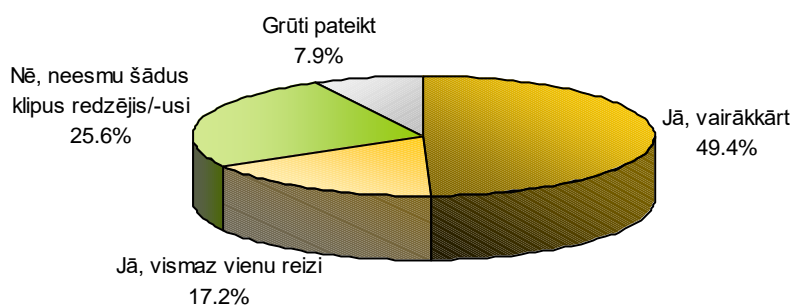
Dati liecina, ka nevienu no uzskaitītajām problēmām nenorādīja vairāk kā 1% respondentu. Aptuveni 1% minējuši tādas problēmas kā 'vēlēšanu iecirkņa darbinieki izturējās nelaipni' (1%), 'iecirknī nebija iespējams nobalsot aizklāti' (0.9%) un 'iecirknī bija garas rindas' (0.9%).

4. Informācija TV un radio par balsošanas kārtību

Balsttiesīgajiem Latvijas iedzīvotājiem tika lūgts atzīmēt, vai viņi pirms pašvaldību vēlēšanām ir pamanījuši Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) sagatavoto informāciju televīzijā un radio par balsošanas kārtību vēlēšanās.

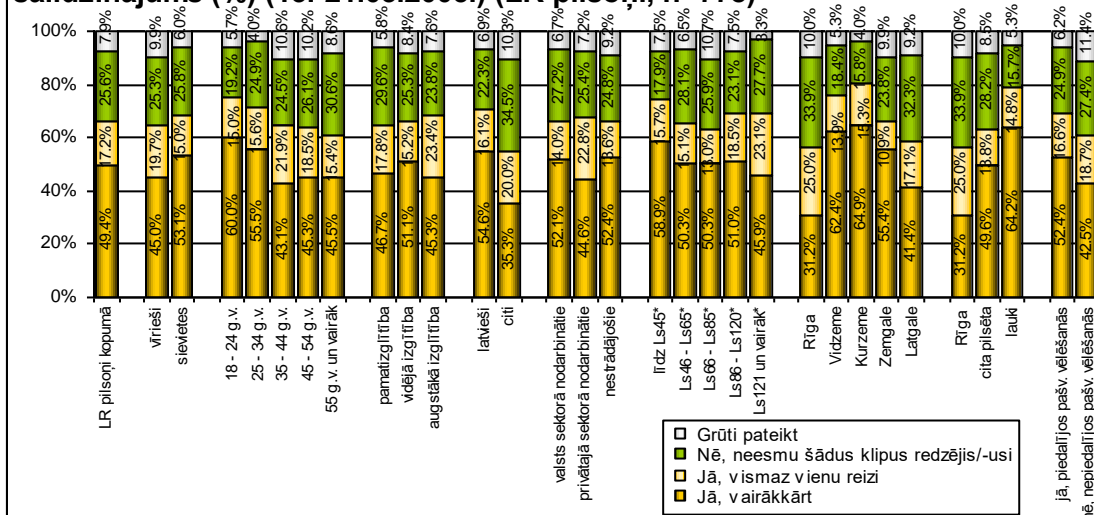
Nākamajā grafikā ir apkopoti dati par LR pilsoņu atbildēm uz jautājumu par CVK sagatavotajiem animācijas klipiem **televīzijā**.

Atbildes uz jautājumu 'Vai pirms pašvaldību vēlēšanām Jūs pamanījāt Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) sagatavotos animācijas klipus televīzijā par balsošanas kārtību?' (%) (13.-21.03.2005.) (LR pilsoņi, n=778)

Aptuveni puse aptaujāto (49%) atbildēja, ka CVK sagatavotos animācijas klipus televīzijā ir pamanījuši '*vairākkārt*', un vēl 17% norādīja, ka tos ir redzējuši '*vismaz vienu reizi*'. To, ka šādus klipus nav redzējuši, atzīmēja 26% iedzīvotāju. Dati par sociāldemogrāfisko grupu atbildēm apkopoti nākamajā grafikā.

Atbildes uz jautājumu 'Vai pirms pašvaldību vēlēšanām Jūs pamanījāt Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) sagatavotos animācijas klipus televīzijā par balsošanas kārtību?': sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums (%) (13.-21.03.2005.) (LR pilsoņi, n=778)

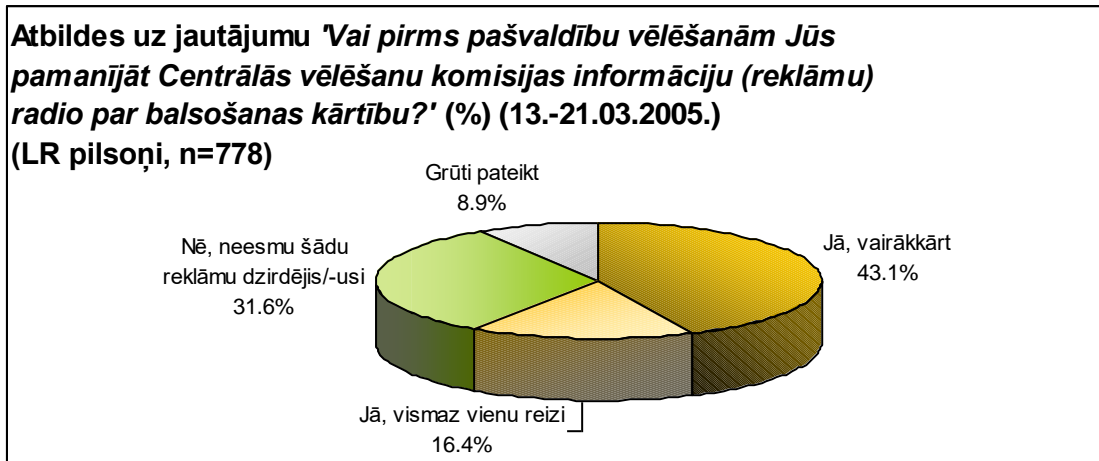

*Mēneša vidējais ienākums uz vienu ģimenes locekli.

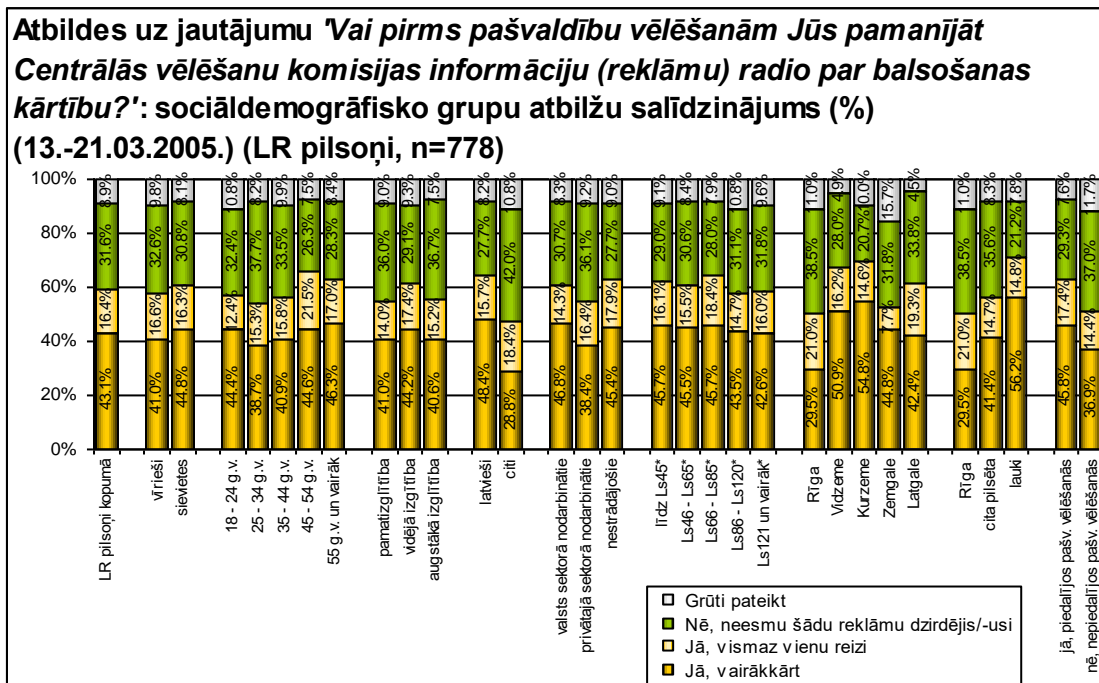
To, ka CVK sagatavotos TV animācijas klipus pirms pašvaldību vēlēšanām ir pamanījuši '*vairākkārt*', biežāk nekā caurmērā norādījuši aptaujātie vecumā no 18 līdz 24 gadiem (60%) un no 25 līdz 34 gadiem

(56%), sievietes (53%), latvieši (55%), nestrādājošie (52%), iedzīvotāji, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī nepārsniedz Ls45 (59%), respondenti Vidzemē (62%), Kurzemē (65%) un Zemgalē (55%), kā arī lauku apvidos dzīvojošie (64%).

Aptaujas dati par LR pilsoņu atbildēm uz jautājumu par CVK sagatavoto informāciju (reklāmu) **radio** apkopoti nākamajā grafikā.

Kā redzams, 43% balsstiesīgo norādījuši, ka pirms pašvaldību vēlēšanām 'vairākkārt' ir dzirdējuši CVK sagatavoto informāciju (reklāmu) radio par balsošanas kārtību, 16% atzīmējuši, ka to ir dzirdējuši 'vismaz vienu reizi', bet 32% iedzīvotāju atbildējuši, ka šādu reklāmu nav dzirdējuši. Nākamajā grafikā apkopoti dati par sociāldemogrāfisko grupu atbildēm.

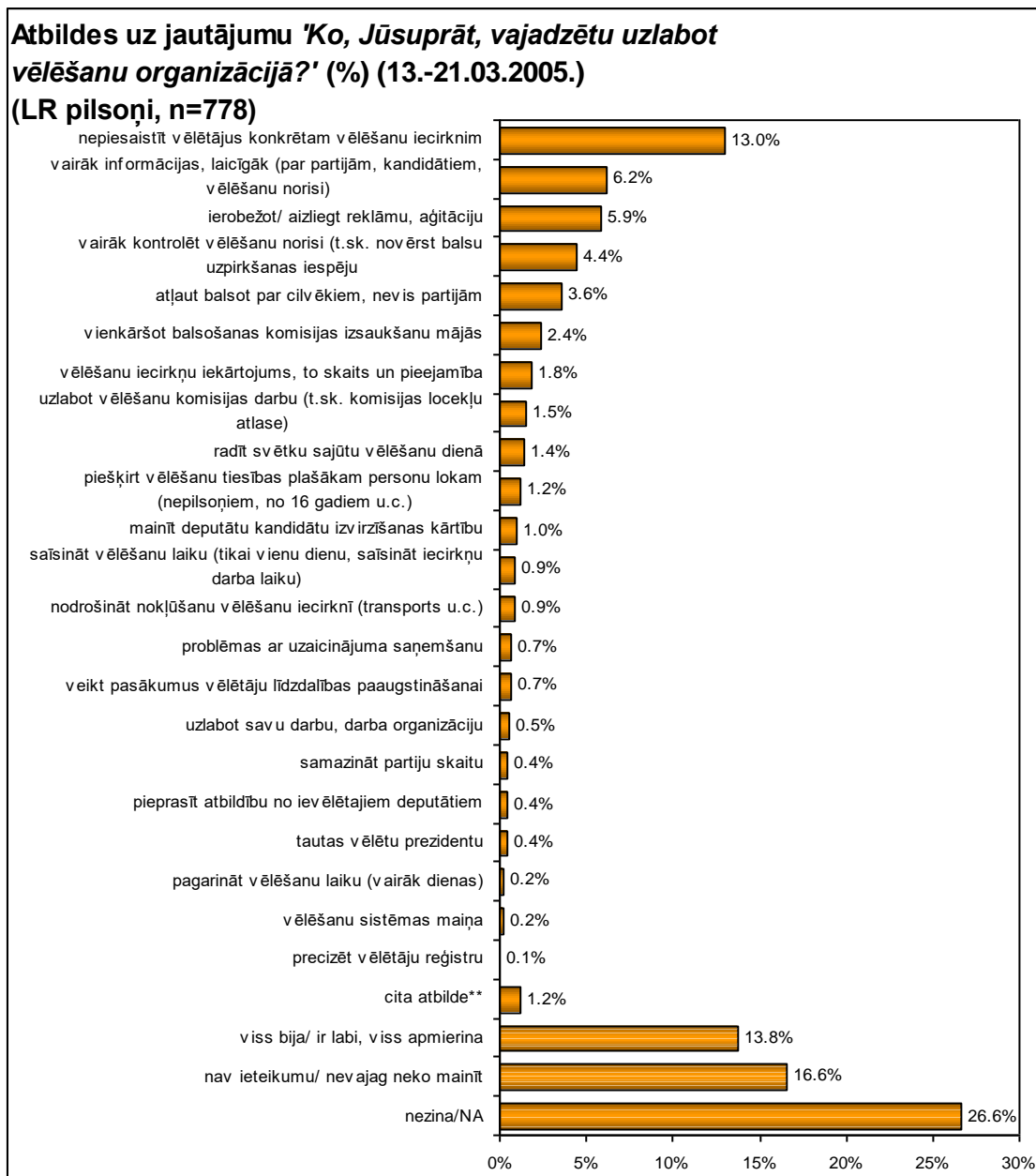
*Mēneša vidējais ienākums uz vienu ģimenes locekli.

Biežāk nekā caurmērā to, ka pirms pašvaldību vēlēšanām 'vairākkārt' ir dzirdējuši informāciju (reklāmu) radio, norādījuši aptaujātie, kuri vecāki par 55 gadiem (46%), latvieši (48%), valsts sektorā nodarbinātie (47%), respondenti Vidzemē (51%) un Kurzemē (55%), kā arī lauku apvidos dzīvojošie (56%).

5. Ieteikumi vēlēšanu organizācijas uzlabošanai

Pētījuma ietvaros balsstiesīgajiem Latvijas iedzīvotājiem tika lūgts arī atbildēt uz jautājumu *'Ko, Jūsaprāt, vajadzētu uzlabot vēlēšanu organizācijā?'* Jāpiebilst, ka šis bija t.s. 'atvērtais' jautājums – respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, viņi brīvi formulēja savas atbildes, kas datu analīzes laikā tika apkopotas lielākās grupās. Nākamajā grafikā apkopoti dati par LR pilsoņu atbildēm.

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā *'Cita atbilde'* ietilpst: *'nejauc par pašvaldību vadītājiem strādāt vairāk kā 2 sasaukumus'* (minēts 1 reizi); *'nevajag tik daudz tērēt naudu vēlēšanām'* (minēts 1 reizi); *'samazināt vēlēšanu sarakstu izmēru (formātu)'* (minēts 1 reizi); *'tērēt mazāk naudas'* (minēts 1 reizi); *'vajadzētu atcelt kandidātu numerāciju'* (minēts 1 reizi); *'vajag izdarīt visu, lai Latvijas iedzīvotāji ticētu valdībai'* (minēts 1 reizi); *'vajag siltākā gada laikā rīkot'* (minēts 1 reizi); *'varbūt nevajadzētu līdzī pasēs'* (minēts 1 reizi); *'visus vecos kadrus nomainīt pret jauniem'* (minēts 1 reizi).

Raksturojot atbildes, sākotnēji jāatzīmē, ka iedzīvotāji ne tikai norādījuši uz nepieciešamajiem uzlabojumiem pašvaldību vēlēšanās, bet atbildējuši arī par vēlēšanu organizēšanu kopumā.

Aptaujas dati liecina, ka kopumā vairāk nekā puse iedzīvotāju atturējās izteikt kādus priekšlikumus vēlēšanu organizācijas uzlabošanai – 14% LR pilsoņu norādīja, ka *‘viss bija/ ir labi, viss apmierina’*, 17% atbildēja, ka *‘nav ieteikumu, nevajag neko mainīt’*, un vēl 27% atzīmēja, ka *‘nezina’*, ko vajadzētu uzlabot vēlēšanu organizācijā.

Visbiežāk (13%) izteikts priekšlikums *‘nepiesaistīt vēlētājus konkrētam vēlēšanu iecirknim’* – respondenti pauduši viedokli, ka būtu jāļauj katram iedzīvotājam pašam izvēlēties, kurā vēlēšanu iecirknī viņš vēlas balsot, īpaši – Saeimas vēlēšanās. Aptaujātie arī izteikuši pretenzijas pret to, ka vēlēšanu iecirknis tiek noteikts pēc pieraksta vai deklarētās dzīvesvietas, jo ērtāk būtu, ja varētu balsot pēc faktiskās dzīvesvietas (tie, kuriem atšķiras deklarētā un faktiskā dzīvesvieta). Jāatgādina, ka 6% no balsstiesīgajiem, kuri nebija piedalījušies pašvaldību vēlēšanās, raksturojot nepiedalīšanās iemeslus, norādīja, ka viņi nedzīvo deklarētajā dzīvesvietā.

Biežāk nekā caurmērā priekšlikumu *‘nepiesaistīt vēlētājus konkrētam vēlēšanu iecirknim’* izteikuši jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem (20%), respondenti ar augstāko izglītību (19%), iedzīvotāji, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī ir robežās no Ls86 līdz Ls120 (22%) vai pārsniedz Ls121 (20%), un Rīgā dzīvojošie (19%).

Otrs biežāk minētais (6%) ieteikums ir aicinājums sniegt *‘vairāk informācijas, laicīgāk’* par partijām, deputātu kandidātiem, vēlēšanu norisi. Respondenti minējuši gan to, ka vēlas, lai ātrāk būtu zināmas/ varētu iepazīties ar partijām un sarakstiem, kas kandidē vēlēšanās, deputātu kandidātiem, gan arī to, ka vēlētos plašāku informāciju par vēlēšanu norisi. Jāpiebilst, ka daļa aptaujāto minējuši ar partiju reklāmas kampaņām saistītus aspektus – ka viņi vēlas, lai vairāk tiktu rīkotas deputātu kandidātu tikšanās ar iedzīvotājiem, lai visas partijas vairāk un konkrētāk informētu par saviem mērķiem u.t.t.

To, ka nepieciešams *‘vairāk informācijas, laicīgāk’*, biežāk nekā caurmērā norādījuši citu tautību pārstāvji (10%), respondenti, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī ir robežās no Ls66 līdz Ls85 (10%), un Latgalē dzīvojošie (10%).

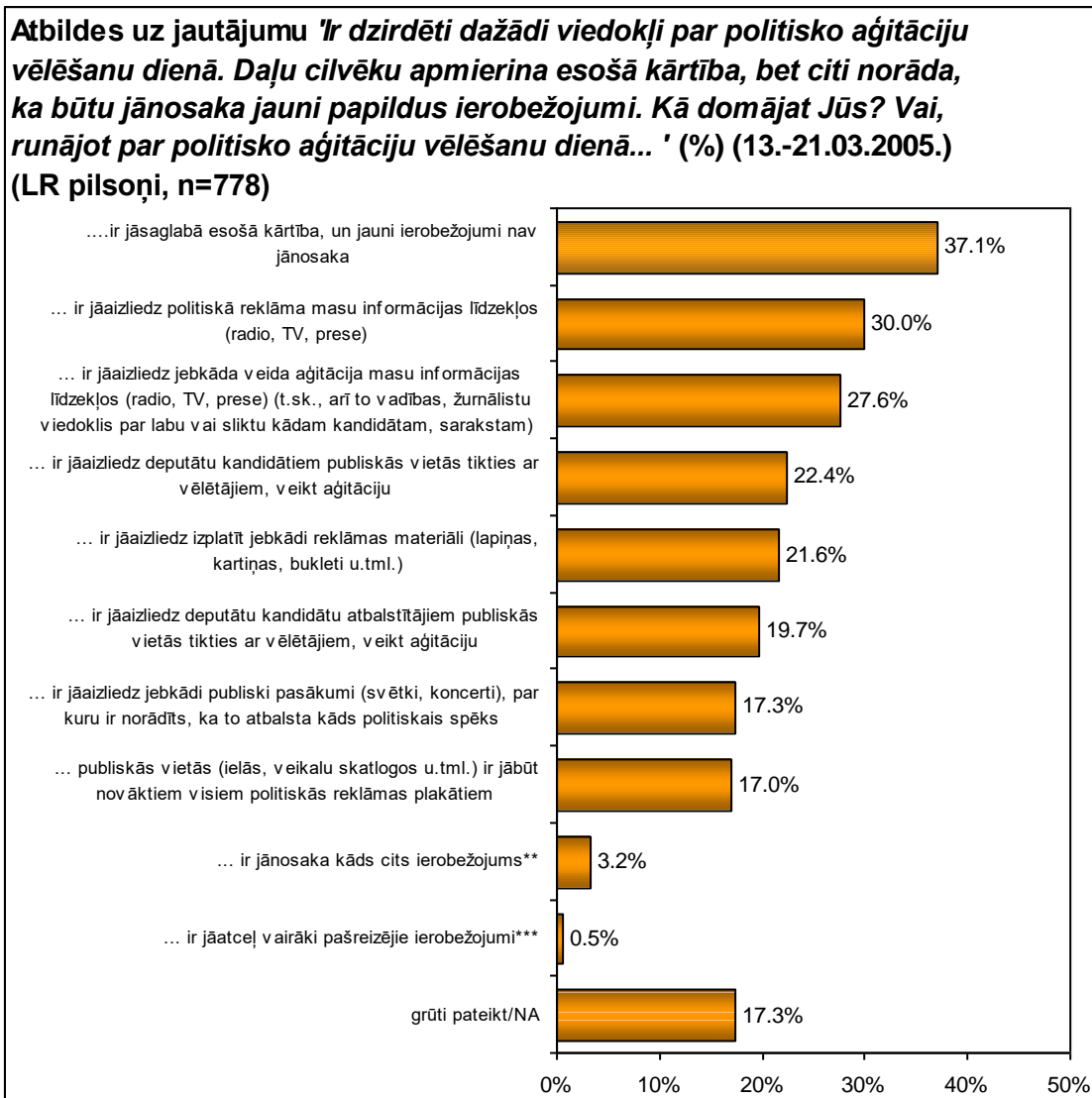
Viedokli, ka nepieciešams *‘ierobežot/ aizliegt reklāmu, aģitāciju’*, pauda 6% aptaujas dalībnieku. Daļa iedzīvotāju aicinājuši aizliegt vai ierobežot politisko partiju reklāmas kopumā, bet daļa aptaujāto norādījuši, ka nepieciešams aizliegt reklāmu tieši vēlēšanu dienā, vēlēšanu iecirkņa tuvumā u.tml. Izteiktas arī pretenzijas pret politisko partiju reklāmu saturu un stilu.

Biežāk nekā caurmērā to, ka jāierobežo/ jāaizliedz *‘reklāmu, aģitāciju’*, norādījuši respondenti vecumā no 18 līdz 24 gadiem (10%), iedzīvotāji, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī ir robežās no Ls46 līdz Ls65 (11%), un Kurzemē dzīvojošie (15%).

6. Uzskati par politisko aģitāciju vēlēšanu dienā

Aptaujātajiem LR pilsoņiem tika lūgts arī paust savu viedokli par politisko aģitāciju vēlēšanu dienā.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu *'Ir dzirdēti dažādi viedokļi par politisko aģitāciju vēlēšanu dienā. Daļu cilvēku apmierina esošā kārtība, bet citi norāda, ka būtu jānosaka jauni papildus ierobežojumi. Kā domājat Jūs? Vai, runājot par politisko aģitāciju vēlēšanu dienā...'*

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā *'Ir jānosaka kāds cits ierobežojums'* minēts: *'aizliegt pirt balsis'* (minēts 11 reizes); *'lai nav tik uzbāzīgi'* (minēts 2 reizes); *'neāģitēt vēlēšanu dienā vispār'* (minēts 2 reizes); *'2 dienas pirms vēlēšanām pārtraukt reklāmu'* (minēts 1 reizi); *'aizliegt pelt citus un sevi slavēt, lai runā darbi'* (minēts 1 reizi); *'aktualizēt balsu skaitīšanu'* (minēts 1 reizi); *'ierobežot pretkrievu aģitāciju'* (minēts 1 reizi); *'laika ierobežojums'* (minēts 1 reizi); *'neaplīmēt Rīgā visus stabus ar vēlēšanu reklāmām'* (minēts 1 reizi); *'neizmantojot nodokļu maksātāju naudu'* (minēts 1 reizi); *'noteikt termiņu reklāmu pārtraukšanai'* (minēts 1 reizi); *'tiesāt par to, ka aplīmē dzīvojamo ēku sienas'* (minēts 1 reizi); *'vajadzētu reklāmai izveidot īpašus kanālus'* (minēts 1 reizi).

***Kategorijā *'Ir jāatceļ vairāki pašreizējie ierobežojumi'* minēts: *'arī pastāvīgajiem cittautiešiem ir jābalso'* (minēts 1 reizi); *'lai nebūtu nekādu šķēršļu balsot, aģitēt'* (minēts 1 reizi); *'lai reklāma būtu vēlēšanu iecirknī'* (minēts 1 reizi); *'visiem vajag balsot vēlēšanās'* (minēts 1 reizi).

Kā redzams, gandrīz 2/5 balsstiesīgo Latvijas iedzīvotāju (37%) norādījuši, ka, runājot par politisko aģitāciju vēlēšanu dienā, *'ir jāsaglabā esošā kārtība, un jauni ierobežojumi nav jānosaka'*. Tomēr jāatzīmē, ka vairāk nekā 1/4 respondentu, runājot par aģitāciju vēlēšanu dienā, pauda atbalstu

tādiem ierobežojumiem kā *'ir jāaizliedz politiskā reklāma masu informācijas līdzekļos'* (30%), un *'ir jāaizliedz jebkāda veida aģitācija masu informācijas līdzekļos'* (28%).

Dati par 5 biežāk minētajām atbildēm tiks analizēti detalizētāk, norādot, kurās sociāldemogrāfiskajās grupās tās atzīmētas biežāk nekā caurmērā.

Raksturojot LR pilsoņu uzskatus par politisko aģitāciju vēlēšanu dienā, jāatzīmē, ka atbildi *'ir jāsauglabā esošā kārtība, un jauni ierobežojumi nav jānosaka'* kopumā norādīja 37% aptaujāto. Biežāk nekā caurmērā to minējuši iedzīvotāji vecumā no 25 līdz 34 gadiem (41%), respondenti ar augstāko izglītību (43%), citu tautību pārstāvji (46%), aptaujātie, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī pārsniedz Ls121 (45%) un Latgalē dzīvojošie (45%).

To, ka vēlēšanu dienā *'ir jāaizliedz politiskā reklāma masu informācijas līdzekļos'*, kopumā atzīmēja 30% balsstiesīgo, un biežāk nekā caurmērā šādu atbildi snieguši aptaujas dalībnieki, kuri vecāki par 55 gadiem (35%), iedzīvotāji, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī pārsniedz Ls121 (35%), respondenti Rīgā (33%) un Kurzemē (39%), kā arī lauku apvidos dzīvojošie (36%).

Viedokli, ka vēlēšanu dienā *'ir jāaizliedz jebkāda veida aģitācija masu informācijas līdzekļos'*, pauduši 28% aptaujāto. Šo atbildi biežāk nekā caurmērā atzīmējuši respondenti, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī pārsniedz Ls86 (32%), aptaujas dalībnieki Kurzemē (32%), kā arī lauku apvidos dzīvojošie (32%).

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, 22% LR pilsoņu uzskatījuši, ka *'ir jāaizliedz deputātu kandidātiem publiskās vietās tikties ar vēlētājiem, veikt aģitāciju'*. Biežāk nekā caurmērā to norādījuši iedzīvotāji, kuri vecāki par 55 gadiem (28%), valsts sektorā nodarbinātie (26%), aptaujātie, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī ir robežās no Ls66 līdz Ls85 (29%), respondenti Kurzemē (27%), kā arī lauku apvidos dzīvojošie (26%).

Atbildi *'ir jāaizliedz izplatīt jebkādi reklāmas materiāli (lapīnas, kartiņas, bukleti u.tml.)'* atzīmēja 22% aptaujas dalībnieku, un biežāk nekā caurmērā to minējuši respondenti, kuri vecāki par 55 gadiem (29%), iedzīvotāji ar augstāko izglītību (27%) un Rīgā dzīvojošie (28%).

Aptaujas anketa

Jautājumi par piedalīšanos pašvaldību vēlēšanās

1. Vai Jūs piedalījāties pašvaldību vēlēšanās, kas notika 2005.gada 12.martā?

Jā	1
Nē	2

2. Lūdzu, nosauciet galvenos iemeslus, kāpēc Jūs piedalījāties/nepiedalījāties pašvaldību vēlēšanās?

- _____
- _____
- _____

3. Vai pašvaldību vēlēšanās Jūs saskārāties ar problēmām, kas saistītas ar vēlētāju reģistrācijas kārtību? (Atzīmēt visas piemērotās atbildes) Izsniegt kartīti 3

problēmu nebija	1
nesaņēmt sev adresētu paziņojumu par reģistrāciju pašvaldību vēlēšanās	2
saņemtajā paziņojumā bija kļūdaini Jūsu personas dati	3
saņemtajā paziņojumā bija kļūdaini norādīta vēlēšanu iecirkņa adrese	4
norādītais vēlēšanu iecirknis neatbilda Jūsu juridiskajai dzīvesvietai (t.i., pieraksta vietai vai deklarētajai dzīvesvietai)	5
saņēmt paziņojumu, kas bija adresēts Jūsu mirušajiem radniekiem	6
uz Jūsu dzīvesvietu bija atsūtīti paziņojumi svešām personām	7
citas problēmas (norādīt, kādas).....	8
grūti pateikt/NA	98

UZ JAUTĀJUMU 4 ATBILD RESPONDENTI, KURI PIEDALĪJĀS PAŠVALDĪBU VĒLĒŠANĀS (SKAT. ATBILDI UZ JAUTĀJUMU 1)

4. Vai pašvaldību vēlēšanās Jūs saskārāties ar problēmām, kas saistītas ar vēlēšanu iecirkņu darbu? (Atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus!) (Izsniegt kartīti 4)

problēmu nebija	1
bija grūti atrast vēlēšanu iecirkni	2
vēlēšanu iecirknis atradās grūti pieejamā vietā	3
nebija, kur novietot mašīnu	4
bija grūti nokļūt līdz telpai, kur var nobalsot	5
vēlēšanu iecirkņa darbinieki izturējās nelaipni	6
vēlēšanu iecirknī nebija iespējams saņemt nepieciešamo informāciju par balsošanas kārtību	7
iecirknī bija garas rindas	8
iecirknī nebija iespējams nobalsot aizklāti (t.i., nebija kabīņu, aizslietņu vai balsošanas nodalījumu)	9
citas problēmas (norādīt kādas).....	10
grūti pateikt	98

UZ NĀKAMAJIEM JAUTĀJUMIEM ATBILD VISI RESPONDENTI – LR PILSOŅI

5. Vai pirms pašvaldību vēlēšanām Jūs pamanījāt Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) sagatavotos animācijas klipus televīzijā par balsošanas kārtību? (Parādīt kartīti 5)

Jā, vairākkārt	1
Jā, vismaz vienu reizi	2
Nē, neesmu šādus klipus redzējis/-usi	3
Grūti pateikt	8

6. Vai pirms pašvaldību vēlēšanām Jūs pamanījāt Centrālās vēlēšanu komisijas informāciju (reklāmu) radio par balsošanas kārtību?

Jā, vairākkārt	1
Jā, vismaz vienu reizi	2
Nē, neesmu šādu reklāmu dzirdējis/-usi	3
Grūti pateikt	8

7. Ko, Jūsaprāt, vajadzētu uzlabot vēlēšanu organizācijā?

1. _____
2. _____
3. _____

8. Ir dzirdēti dažādi viedokļi par politisko aģitāciju vēlēšanu dienā. Daļu cilvēku apmierina esošā kārtība, bet citi norāda, ka būtu jānosaka jauni papildus ierobežojumi. Kā domājat Jūs? Vai, runājot par politisko aģitāciju vēlēšanu dienā ... (Atzīmēt visus piemērotos atbilstošos variantus!) (Izsniegt kartīti 8)

...ir jāsauglabā esošā kārtība, un jauni ierobežojumi nav jānosaka	1
... ir jāaizliedz politiskā reklāma masu informācijas līdzekļos (radio, TV, prese)	2
... ir jāaizliedz jebkāda veida aģitācija masu informācijas līdzekļos (radio, TV, prese) (t.sk., arī to vadības, žurnālistu viedoklis par labu vai sliktu kādam kandidātam, sarakstam)	3
... ir jāaizliedz izplatīt jebkādi reklāmas materiāli (lapīņas, kartiņas, bukleti u.tml.)	4
... ir jāaizliedz deputātu kandidātiem publiskās vietās tikt ar vēlētajiem, veikt aģitāciju	5
... ir jāaizliedz deputātu kandidātu <i>atbalstītājiem</i> publiskās vietās tikt ar vēlētajiem, veikt aģitāciju	6
... ir jāaizliedz jebkādi publiski pasākumi (svētki, koncerti), par kuru ir norādīts, ka to atbalsta kāds politiskais spēks	7
... publiskās vietās (ielās, veikalu skatlogos u.tml.) ir jābūt novāktiem visiem politiskās reklāmas plakātiem	8
... ir jānosaka kāds cits ierobežojums (<i>norādīt, kāds</i>).....	9
... ir jāatceļ vairāki pašreizējie ierobežojumi (<i>norādīt, kuri</i>).....	10
grūti pateikt/NA	98

SKDS

sabiedriskās domas pētījumu centrs

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 7 312 876, fakss: 7 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv